

Vlaanderen
is zorg

**AGENTSCHAP
ZORG & GEZONDHEID**

HPV-VACCINATIE IN VLAANDEREN: EEN UPDATE

Geert Top
Infectieziektebestrijding en vaccinatie

5 JAAR HPV-VACCINATIEPROGRAMMA IN VLAANDEREN

Achtergrond en start vaccinatieprogramma

Methode

Resultaten

Discussie

Conclusies

Vlaanderen
is zorg

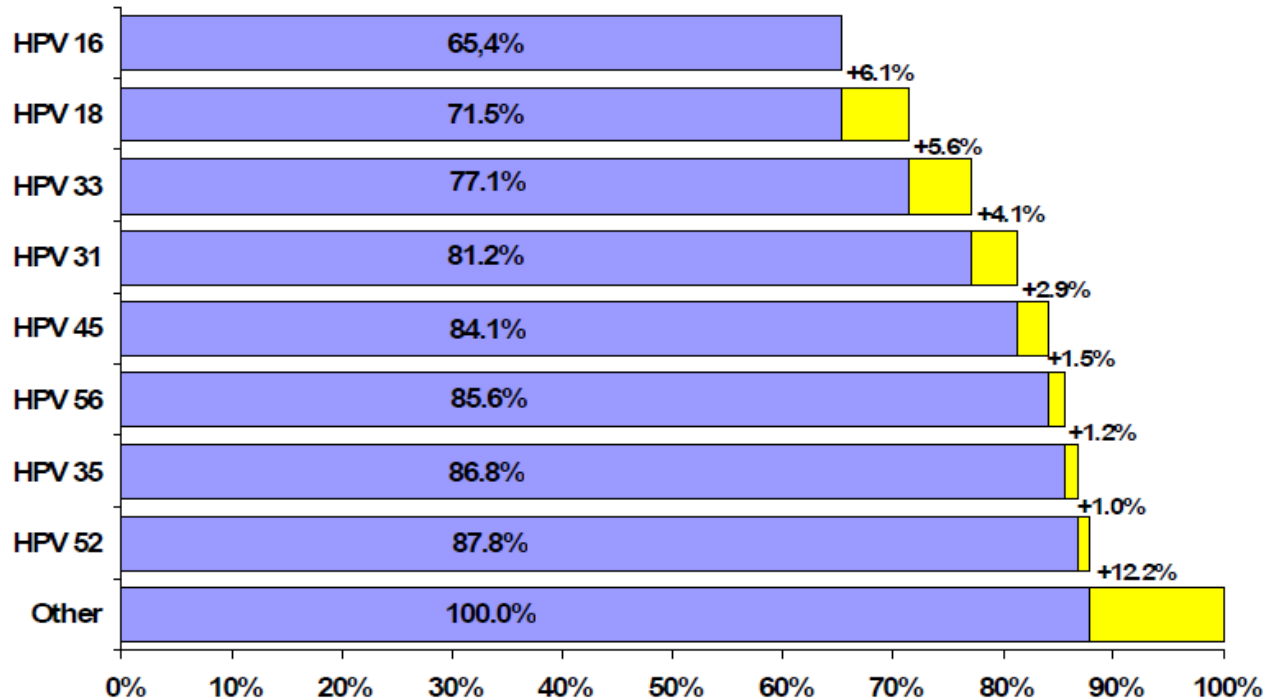
HUMAAN PAPILLOMAVIRUS (HPV)

- > veel types HPV
- > sommige types onschuldig
- > sommige types veroorzaken wratten
- > sommige meer specifiek ano-genitale wratten of condylomata (type 9 en 11)
- > sommige types hoog risico op het veroorzaken van precancereuze letsels en kankers
- > types 16 en 18 zijn betrokken bij 70% van de gevallen van baarmoederhalskanker

-
- > Vanaf 2007 vaccins beschikbaar op de markt in België:
 - eerst het quadrivalente Gardasil (HPV types 9, 11, 16 en 18)
 - daarna het bivalente Cervarix (HPV types 16 en 18)
 - > Advies HGR 2007 (nr. 8367 – revisie 8204):
 - De HGR beveelt daarom een algemene profylactische vaccinatie aan van jaarlijks één jaarcohort van meisjes tussen de leeftijd van 10 tot en met 13 jaar met drie dosissen van een HPV-vaccin
 - Geen systematische catch-up voor oudere meisjes
 - Geen vaccinatie jongens
 - > Indicatiestelling: toen typespecifiek (16 en 18)
 - > Indicatiestelling nu: algemener geformuleerd – ruimer, maar nog steeds niet officieel voor jongens
 - > Voorlopig nog geen geactualiseerd advies van de HGR

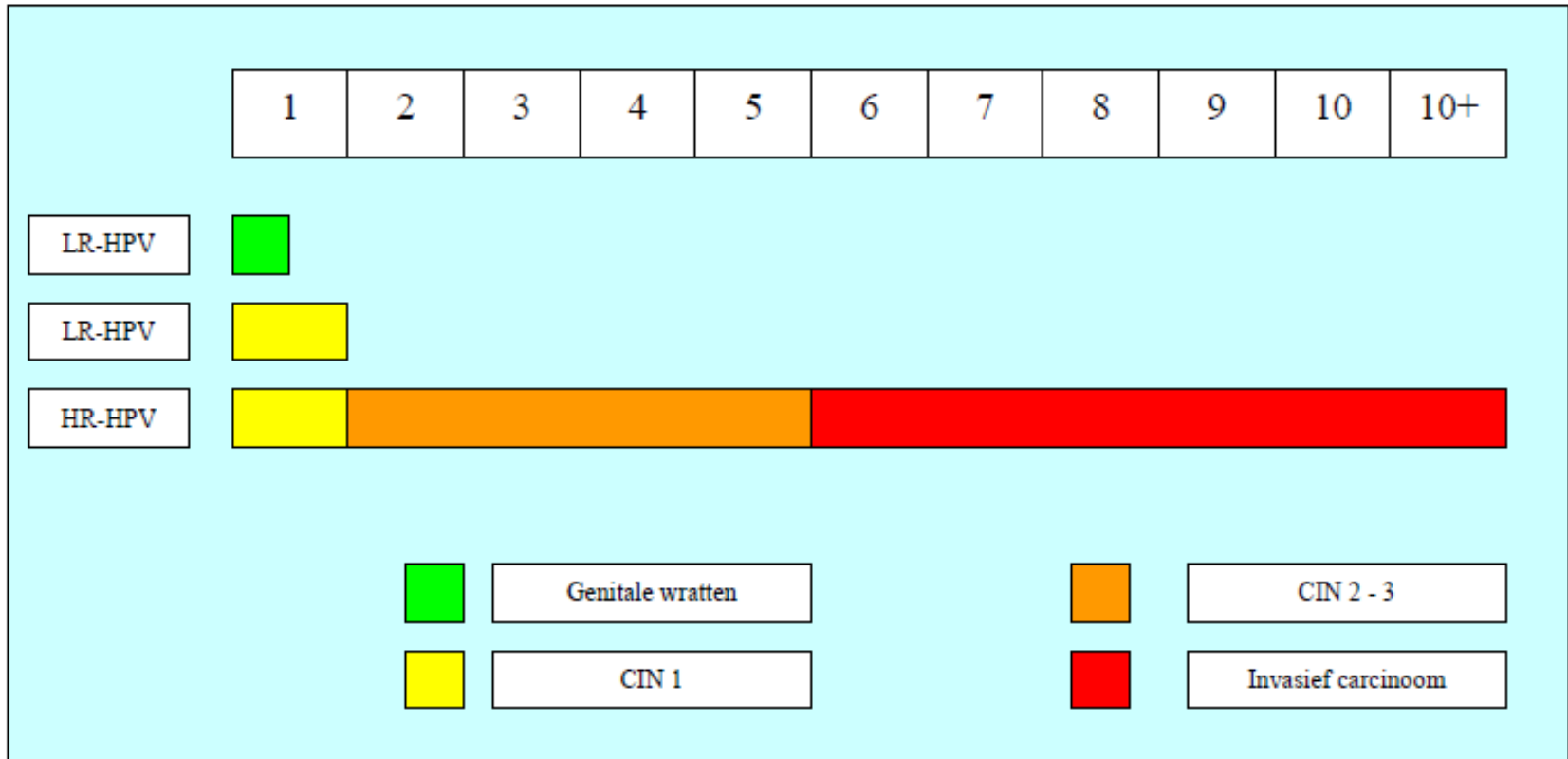
HPV EN KANKER

Figuur 2 Cumulatieve proportionele bijdrage van 8 HPV-types aan baarmoederhalskanker bij vrouwen van 15 jaar of ouder, Europa en N-Amerika. Van boven naar onder wordt in afnemende volgorde van de relatieve bijdrage steeds een type toegevoegd aan de voorgaande kolom.

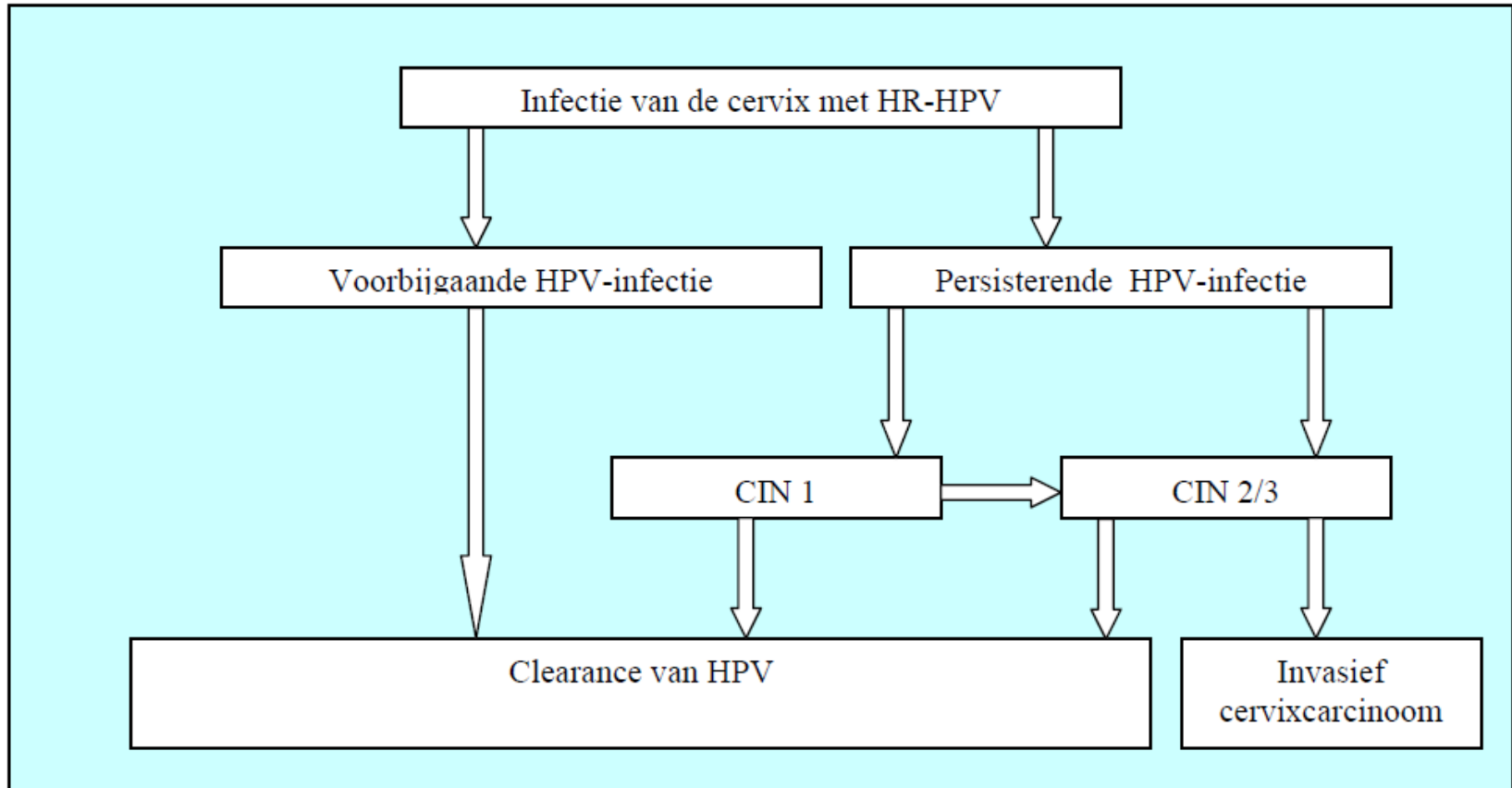
(Figuur ontleend aan Arbyn & Diller, 2007c, met data afgeleid van Munoz et al., 2004)

INCUBATIETIJD - KLINISCHE VERSCHIJNSELEN

Figuur 3 Indicatie van het tijdsverloop (uitgedrukt in jaren) tussen infectie met LR-HPV of HR-HPV en het ontwikkelen van genitale wratten en afwijkingen van het cervixepitheel (CIN = cervicale intra-epitheliale neoplasie). (Figuur ontleend aan Burgmeijer R et al. 2007)

HPV – PRECANCEREUZE LETSELS EN KANKER

Figuur 4 Mogelijk beloop van een infectie van de cervix met een hoog-risico humaan papillomavirus (HR-HPV)(CIN = cervicale intra-epitheliale neoplasie).
(Figuur aangepast aan Burgmeijer R et al. 2007)

> 4.1 Therapeutische indicaties

- Cervarix is een vaccin voor gebruik vanaf de leeftijd van negen jaar voor de preventie van premaligne genitale laesies (van de cervix, vulva en vagina) en baarmoederhalskanker veroorzaakt door bepaalde oncogene humane papillomavirussen (HPV) (zie rubrieken 4.4 en 5.1 voor belangrijke informatie over de data die deze indicatie ondersteunen).
- Cervarix dient te worden gebruikt in overeenstemming met de officiële aanbevelingen.

> 4.1 Therapeutische indicaties

- Gardasil is een vaccin voor gebruik vanaf de leeftijd van 9 jaar ter preventie van:
 - premaligne genitale laesies (cervicaal, vulvair en vaginaal), premaligne anale laesies, baarmoederhalskankers en anale kankers veroorzaakt door bepaalde oncogene Humaan Papillomavirus (HPV) typen
 - genitale wratten (condylomata acuminata) veroorzaakt door specifieke HPV typen.
- Zie rubrieken 4.4 en 5.1 voor belangrijke informatie over de gegevens die deze indicatie ondersteunen.
- Het gebruik van Gardasil dient te gebeuren in overeenstemming met officiële aanbevelingen.

START VACCINATIEPROGRAMMA

- > Vlaanderen wilde al vroeger starten met het HPV-vaccinatie binnen het vaccinatieprogramma, maar toen medefinanciering via het RIZIV – geen asymmetrie tussen Vlaanderen en Franse gemeenschap mogelijk
- > Protocolakkoord inzake preventie (28.09.2009): wel mogelijk
 - Vlaanderen opteert voor HPV-vaccinatie
 - Wallonië opteert voor dikdarmscreening
- > HPV-vaccinatieprogramma gestart in Vlaanderen vanaf september 2010:
 - Meisjes 1ste jaar secundair onderwijs of in het gelijklopend schooljaar voor het buitengewoon onderwijs (toen geboren in 1998)
 - Geen catch-up voor oudere meisjes
- > HPV-vaccinatie Wallonië vanaf september 2011 (2de jaar S.O.)

VACCINATIEPROGRAMMA – FOLDER (2010)

Enkele veelgestelde vragen over de HPV-vaccinatie.

Wie kan gratis ingeënt worden?

Het gratis vaccin tegen HPV wordt vanaf het schooljaar 2010-2011 jaarlijks aangeboden aan alle meisjes in het eerste jaar secundair onderwijs in Vlaanderen. Meisjes vanaf het tweede jaar secundair onderwijs kunnen wel gevaccineerd worden door de huisarts, maar niet met de gratis vaccins en niet door het CLB. Voor hen is er een gedeeltelijke terugbetaling bij aankoop in de apotheek.

Waarom zijn er drie inentingen nodig?

Na één inenting maakt je lichaam nog niet voldoende afweerstoffen aan om goed en langdurig beschermd te zijn tegen een besmetting met deze HPV-types. Bij elke volgende inenting wordt de afweerreactie versterkt. Na drie vaccinaties ben je voldoende beschermd. Stoppen na één inenting is niet gevaarlijk, maar je bent dan niet voldoende beschermd tegen het virus.

Hoe groot is de kans dat je ooit een HPV-infectie oploopt?

Die kans is groot. Meer dan 80 % van de mensen loopt vroeg of laat een HPV-infectie op. Meestal merken ze daar niets van. De verspreiding van het virus gebeurt het meest op vrij jonge leeftijd.

"Ik heb de folder gelezen, maar ik zit nog met vragen."

Extra informatie kan je terugvinden op onze site www.zorg-en-gezondheid.be/HPV. Je kan ook bellen naar 1700, het gratis telefoonnummer van de Vlaamse overheid. Voor meer informatie kan je je ook steeds wenden tot de huisarts of het CLB.

Drie prikken nu kunnen je later veel leed besparen.

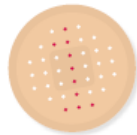

Gratis inenting tegen baarmoederhalskanker voor alle meisjes van het eerste jaar secundair onderwijs in Vlaanderen.

Dit is een initiatief van de Vlaamse overheid.

V.L.J. Chris Vander Auwera, Vlaamse Agentschap Zorg en Gezondheid, Konink Albert I laan 33 bus 33, 1000 Brussel - Versiedatum: September 2010

HPV, wat is dat eigenlijk?

HPV (Humaan Papillomavirus) is een virus dat veel voorkomt en waarvan er meer dan 100 types bestaan. Een klein aantal types kan bij meisjes en vrouwen op lange termijn baarmoederhalskanker veroorzaken. Via seksueel contact kunnen die types verspreid worden. Gelukkig verdwijnen de infecties meestal vanzelf. Twee types HPV (type 16 en 18) veroorzaken ongeveer 70 % van alle gevallen van baarmoederhalskanker.

"Als mama heb ik een vraag over HPV-vaccinatie."

Waarom moet mijn dochter nu al gevaccineerd worden?

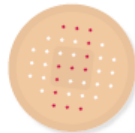
De inenting heeft vooral zin als je nog niet met het virus in aanraking bent geweest. Besmetting met HPV kan gebeuren door seksueel contact. Je dochter kan de inenting dus best krijgen als ze nog niet seksueel actief is. Daarom wordt de vaccinatie in Vlaanderen gratis aangeboden aan alle meisjes in het eerste jaar secundair onderwijs.

"Ik ben 12 jaar en wil graag iets weten."

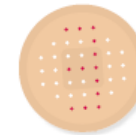
Hoe krijg ik die vaccins en doen ze pijn?

De vaccins worden in de bovenarm ingespoten. Of het pijn doet of niet, hangt van persoon tot persoon af. Sommigen voelen bijna niets van dat prikje, anderen vinden het wel wat pijnlijk. Achteraf kan de plaats waar het spuitje gegeven werd wat rood en pijnlijk zijn, maar dat gaat vanzelf over.

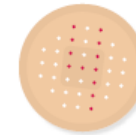
Wat kan je er nu al aan doen?

Tegen de twee types van HPV die de meeste gevallen (70 %) van baarmoederhalskanker veroorzaken, kan je je laten inenten. De Vlaamse overheid biedt vanaf september 2010 gratis vaccins aan voor alle meisjes in het eerste jaar secundair onderwijs (±12 jaar). Volledige vaccinatie bestaat uit drie insputtingen in de loop van één schooljaar. Ze kunnen gegeven worden door de CLB's (centra voor leerlingenbegeleiding) of door een arts naar keuze. In dat laatste geval moet je wel een raadpleging betalen.

Zijn die vaccins veilig?

Ja, de vaccins zijn veilig. De plaats waar je het spuitje in je bovenarm krijgt, kan wat rood en pijnlijk zijn, maar dat gaat vanzelf voorbij. Je kan er ook wat koortsig van zijn. In zeldzame gevallen kan je achteraf tijdelijk wat last hebben van buikpijn, hoofdpijn, misselijkheid, moeheid of koorts.

Wat moet ik nog weten?

Omdat het vaccin niet beschermt tegen alle types HPV, blijft het belangrijk om vanaf 25 jaar om de drie jaar een uitstrijkje te laten nemen door je arts.

Ook veilig vrijen blijft belangrijk als bescherming tegen HPV en andere seksueel overdraagbare infecties. Condoomgebruik beschermt echter niet volledig tegen HPV, dus vaccinatie is zeker nodig.

Jongens kunnen ook een HPV-infectie krijgen en doorgeven. De vaccinatie is echter bedoeld om baarmoederhalskanker te helpen voorkomen. Daarom wordt ze enkel aan meisjes aangeboden.

EERSTE RESULTATEN (2012)

////////////////////////////////////

> Schatting op basis van gegevens uit Vaccinnet, rekening houdend met gebruik Vaccinnet door huisartsen en pediaters:

- Vlaams Infectieziektebulletin (www.infectieziektebulletin.be):
 - nr. 81/2012/3: “HPV-vaccinatie in Vlaanderen - Resultaten van het eerste vaccinatiejaar 2010-2011”
 - Actualisering online: “Resultaten van de eerste twee vaccinatiejaren 2010-2012”

> Vaccinatiegraadstudie 2012:

- artikel Vlaams Infectieziektebulletin 86/2013/4: “Vaccinatiegraad bij jonge kinderen en adolescenten in Vlaanderen in 2012”
- Volledige studie online via www.zorg-en-gezondheid.be
 - participatiegraad (minstens 1 vaccinatie): 87,5%
 - vaccinatiegraad voor volledige vaccinatie met 3 dosissen: 83,5%

5 JAAR HPV-VACCINATIEPROGRAMMA IN VLAANDEREN

Kader en start vaccinatieprogramma

Methode

Resultaten

Discussie

Conclusies

Vlaanderen
is zorg

5 JAAR HPV-VACCINATIEPROGRAMMA

METHODE

- > Analyse van de geregistreerde vaccinatiegegevens uit Vaccinnet:
 - vaccinaties toegediend vanaf 1 juli 2009 tot 31 augustus 2015
 - meisjes geboren tussen 1 januari 1997 en 31 december 2003 – gegevens aangeleverd door de kruispuntbank voor sociale zekerheid en zoals aanwezig in Vaccinnet bij het trekken van de gegevens (januari 2016)
 - beperkt tot de meisjes die in het Vlaams gewest wonen wegens te weinig coverage in Brussel

5 JAAR HPV-VACCINATIEPROGRAMMA IN VLAANDEREN

Kader en start vaccinatieprogramma

Methode

Resultaten

Discussie

Conclusies

Vlaanderen
is zorg

RESULTATEN – COVERAGE PER DOSIS

geboortejaar	HPV1	HPV2	HPV3	0	totaal
1997	10834	9648	8210	24445	35279
1998	28022	27595	26791	6202	34224
1999	28672	28295	27514	5257	33929
2000	28977	28623	27519	4925	33902
2001	28341	27778	23817	4787	33128
2002	24653	23529	652	8004	32657
2003	508	403	16	32324	32832

geboortejaar	HPV1	HPV2	HPV3	0	schooljaar
1997	30,7%	27,3%	23,3%	69,3%	
1998	81,9%	80,6%	78,3%	18,1%	2010-2011
1999	84,5%	83,4%	81,1%	15,5%	2011-2012
2000	85,5%	84,4%	81,2%	14,5%	2012-2013
2001	85,5%	83,9%	71,9%	14,5%	2013-2014
2002	75,5%	72,0%	2,0%	24,5%	2014-2015
2003	1,5%	1,2%	0,0%	98,5%	

RESULTATEN – VOLLEDIGHEID VACCINATIE

> Volledige vaccinatie

- 3 dosissen (Gardasil of Cervarix)
- 2 dosissen Cervarix (start schooljaar 2014-2015)

geboortejaar	3 HPV	2 HPV-C	volledig	meisjes	volledig (%)
1997	8210		8210	35279	23,3%
1998	26791		26791	34224	78,3%
1999	27514		27514	33929	81,1%
2000	27519		27519	33902	81,2%
2001	23817	3294	27111	33128	81,8%
2002	652	22676	23328	32657	71,4%

- Meisjes geboren in 2001: 9,9% van totaal aantal meisjes een jaar later gestart en volledig gevaccineerd. Indien zelfde percentage voor meisjes geboren in 2002: coverage vergelijkbaar ($\pm 81,4\%$).

RESULTATEN - AANDEEL CLB

- > Voor het vaccinatieprogramma blijken > 95% van de geregistreerde vaccinaties in Vaccinnet ingevoerd door de CLB's, over de verschillende jaren heen en voor de verschillende dosissen. Wel gaat het soms om laattijdige registraties (niet altijd zelf toegediend).

geboortejaar	CLB-HPV1	CLB-HPV2	CLB-HPV3
1997	45,2%	48,8%	54,3%
1998	95,0%	95,5%	96,2%
1999	95,4%	95,7%	96,4%
2000	95,7%	96,2%	96,9%
2001	95,9%	96,4%	96,9%
2002	96,0%	96,8%	61,2%

PARTICIPATIEGRAAD PER PROVINCIE

- > aantal meisjes waarbij minstens één vaccinatie tegen HPV geregistreerd werd in Vaccinnet

geboortejaar	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Vlaanderen
1997	28,8%	33,9%	32,0%	27,6%	32,9%	30,7%
1998	81,9%	85,7%	85,5%	68,6%	87,7%	81,9%
1999	84,9%	88,3%	87,9%	71,4%	90,5%	84,5%
2000	85,6%	89,7%	89,8%	71,4%	91,6%	85,5%
2001	86,1%	90,8%	89,5%	71,7%	90,9%	85,5%
2002	74,3%	80,8%	77,8%	66,3%	80,4%	75,5%

- > opvallend lager cijfer in Vlaams-Brabant, wellicht te maken met Franstalig onderwijs of Waalse/Brusselse huisarts?

5 JAAR HPV-VACCINATIEPROGRAMMA IN VLAANDEREN

Kader en start vaccinatieprogramma

Methode

Resultaten

Discussie

Conclusies

Vlaanderen
is zorg

DISCUSSIE – CIJFERS REGISTRATIE

-
- > Cijfers over geregistreerde vaccinaties in Vaccinnet
 - gekend welke vaccinator geregistreerd heeft, maar daarom niet welke vaccinator het vaccin toegediend heeft
 - soms laattijdige registratie van al dan niet zelf toegediende vaccinaties
 - vaccinatoren in Wallonië geen toegang tot Vaccinnet
 - niet alle vaccinatoren registreerden of registreren alle vaccinaties
 - effectieve coverage mogelijk nog een paar % hoger door onderregistratie in het verleden

 - > registratie in Vaccinnet verplicht gesteld door het MB van 29 januari 2015 tot het bepalen van het vaccinatieschema voor Vlaanderen
 - binnenkort wellicht nog beter met automatische registratie in Vaccinnet vanuit het EMD

DISCUSSIE – CONCRETERE COVERAGE

> Wat niet bestudeerd werd:

- geen link tussen personen en school of niveau/studierichting
 - ⇒ geen coverage per doelgroep per schooljaar
- geen link tussen personen en scholen/CLB's
 - ⇒ geen coverage per school of CLB
- geen duidelijkheid effectieve doelgroep per schooljaar
 - ⇒ geen coverage per schooljaar
- interval tussen de verschillende dosissen (correctheid vaccinatie)

> Vaccinatiegraadstudie 2016

- resultaten zullen de waarde van deze cijfers verduidelijken en correctheid vaccinatie evalueren
- mogelijk hogere vaccinatiegraad in Vlaams-Brabant dan wat geregistreerd is in Vaccinnet

5 JAAR HPV-VACCINATIEPROGRAMMA IN VLAANDEREN

Kader en start vaccinatieprogramma

Methode

Resultaten

Discussie

Conclusies

Vlaanderen
is zorg

CONCLUSIES

-
- > Zowel de participatiegraad (> 85%) aan het HPV-vaccinatieprogramma als de bereikte coverage voor volledige vaccinatie ($\pm 81,5\%$) zijn stabiel over de jaren heen.
 - > Aangezien het hierbij enkel gaat om geregistreerde vaccinatiegegevens zijn de reële cijfers mogelijk nog iets hoger. De vaccinatiegraadstudie die in 2016 uitgevoerd wordt, zal hierover wellicht meer duidelijkheid geven.
 - > De overgrote meerderheid van de registraties in Vaccinnet gebeurt door de CLB's.
 - > Dank zij het systematisch aanbod en de nodige informatie blijkt deze vaccinatie goed aanvaard binnen het vaccinatieprogramma in Vlaanderen.

VACCINATIEPROGRAMMA – FOLDER (2015)

Enkele veelgestelde vragen over de HPV-vaccinatie

Wie kan gratis ingeënt worden?

Het gratis vaccin tegen HPV wordt jaarlijks aangeboden aan alle meisjes in het eerste jaar secundair onderwijs in Vlaanderen. Meisjes vanaf het tweede jaar secundair onderwijs kunnen wel gevaccineerd worden door de huisarts, maar niet met de gratis vaccins en niet door het CLB. Voor hen is er een gedeeltelijke terugbetaling bij de aankoop van het vaccin in de apotheek.

Waarom zijn er twee inenting nodig?

Na één inenting maakt je lichaam nog niet voldoende afweerstoffen aan om goed en langdurig beschermd te zijn tegen een besmetting met de HPV-types. Bij de tweede inenting wordt de afweerreactie versterkt, waardoor je voldoende beschermd bent. Stoppen na één inenting is niet gevaarlijk, maar je bent dan niet voldoende beschermd tegen het virus.

Hoe groot is de kans dat je ooit een HPV-infectie oploopt?

Die kans is groot. Meer dan 80% van de mensen loopt vroeg of laat een HPV-infectie op. Meestal merken ze daar niets van. Het virus wordt het meest verspreid op vrij jonge leeftijd.

“Ik heb de folder gelezen, maar ik zit nog met vragen.”

Extra informatie vind je op onze website

www.zorg-en-gezondheid.be/HPV.

Voor meer informatie kun je ook altijd terecht bij **de huisarts of het CLB**.

Of stel je vraag aan de Vlaamse overheid.
Bel gratis 1700.

www.zorg-en-gezondheid.be

TWEE PRIKJES NU KUNNEN JE LATER VEEL LEED BESPAREN

Gratis inenting tegen baarmoederhalskanker voor alle meisjes van het eerste jaar secundair onderwijs in Vlaanderen.

AGENTSCHAP ZORG & GEZONDHEID

via Dirk Dewolf, Agentschap Zorg en Gezondheid - 08/2014

HPV, wat is dat eigenlijk?

HPV (humaan papillomavirus) is een virus dat veel voorkomt en waarvan er meer dan 100 types bestaan. Een klein aantal types kan bij meisjes en vrouwen op lange termijn baarmoederhalskanker veroorzaken. Via seksueel contact kunnen die types verspreid worden. Gelukkig verdwijnen de infecties meestal vanzelf. Twee types HPV (type 16 en 18) veroorzaken ongeveer 70% van alle gevallen van baarmoederhalskanker.

“Als mama heb ik een vraag over HPV-vaccinatie.”

Waarom moet mijn dochter nu al gevaccineerd worden?

De inenting heeft vooral zin als je nog niet met het virus in aanraking bent geweest. Besmetting met HPV is mogelijk door seksueel contact. Je dochter kan de inenting dus het best krijgen als ze nog niet seksueel actief is. Daarom wordt de vaccinatie in Vlaanderen gratis aangeboden aan alle meisjes in het eerste jaar secundair onderwijs.

“Ik ben 12 jaar en wil graag iets weten.”

Hoe krijg ik die vaccins en doen ze pijn?

De vaccins worden in de bovenarm ingespoten. Of het pijn doet of niet, hangt van persoon tot persoon af. Sommigen voelen bijna niets van dat prikje, anderen vinden het wel wat pijnlijk. Achteraf kan de plaats waar het spuitje gegeven is, wat rood en pijnlijk zijn, maar dat gaat vanzelf over.

Wat kun je er nu al aan doen?

Tegen de twee types van HPV die de meeste gevallen (70%) van baarmoederhalskanker veroorzaken, kun je je laten inenten. De Vlaamse overheid biedt gratis vaccins aan voor alle meisjes in het eerste jaar secundair onderwijs (± 12 jaar). Volledige vaccinatie bestaat uit twee inspuitingen in de loop van één schooljaar. Ze kunnen gegeven worden door de CLB's (centra voor leerlingenbegeleiding) of door een arts naar keuze. In dat laatste geval moet je wel een raadpleging betalen.

Zijn de vaccins veilig?

Ja, de vaccins zijn veilig. De plaats waar je het spuitje in je bovenarm krijgt, kan wat rood en pijnlijk zijn, maar dat gaat vanzelf voorbij. Je kunt er ook wat koortsig van zijn. In zeldzame gevallen kun je achteraf tijdelijk wat last hebben van buikpijn, hoofdpijn, misselijkheid, moeheid of koorts.

Wat moet ik nog weten?

Omdat het vaccin niet beschermt tegen alle types HPV, blijft het belangrijk om vanaf 25 jaar om de drie jaar een uitstrijkje te laten nemen door je arts.

Ook veilig vrijen blijft belangrijk als bescherming tegen HPV en andere seksueel overdraagbare infecties. Condoomgebruik beschermt echter niet volledig tegen HPV, dus vaccinatie is zeker nodig.

Jongens kunnen ook een HPV-infectie krijgen en doorgeven. De vaccinatie is echter bedoeld om baarmoederhalskanker te helpen voorkomen. Daarom wordt ze alleen aan meisjes aangeboden.

VRAGEN?

www.zorg-en-gezondheid.be

Vlaanderen
is zorg